

20. 1. 2009

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Justice v rukou znalců

Zpráva o tom, že se kdesi smečkovali náckové, ale jak otevřeli pusy, tak byli úředně rozpuštěni, není pozoruhodná. Asi před měsícem mne ale zaujal dodatek. Podle něj byl hnědému sročení přítomen znalec aby posoudil, jestli v přednášených projevech nejsou výzvy k popírání nebo omezování osobních, politických nebo jiných práv občanů nebo zda není rozněcována nenávisť a nesnášenlivost, což de iure opravňuje shromáždění rozpustit. Až doposud jsem si myslel, že na to není potřeba znalce, že stačí uši a mozek.

Šourání městských ouřadů kol horké kaše lze pochopit vezmeme-li v úvahu jejich pozici. Na jedné straně radnice, často lačné politického gesta, zejména když se ho dožaduje veřejnost a media, na druhé straně soudy, rušící nelítostně správní rozhodnutí, kterým se shromáždění nepovoluje, jednak kvůli zásahům do shromáždovacího práva, dílem též kvůli formálním vadám a jiným neduhům.

Méně pochopitelné, spíš nepochopitelné, je ale opatrnickví soudců, kteří akceptují posudky i tam, kde by se slušelo přesně to, co dělá soudce soudcem. Posouzení skutkových okolností a aplikace práva. Abych zůstal u problematiky extremismu, už asi nepochopím, proč před lety musela být vypracována hromada znaleckých posudků kvůli tomu, jestli Mein Kampf může i v dnešní době k podporovat hnutí směřující k potlačování lidských práv. Díky tomu jsme se od jednoho taky odborníka dozvěděli, že už prosté čtení téhle slátaniny může být i dnes nebezpečné, není-li kniha doplněna o odborný úvod a komentář. Na můj dotaz, jestli mi bez té omáčky hrozí, že po přečtení začnu spontánně hajlovat, jsem rozumné odpovědi nedostal. Znalec zamrzl. Nic proti tomu, každý se nějak živí, ale i tady bych očekával, že alespoň průměrně vzdělaný jedinec po seznámení s textem pozná bez cizí pomoci, jestli to co čte je propagace fašismu či rasismu a soudce navíc i jestli to je trestný čin.

Nejde jen o znalce v tak kluzkých oborech, jako je extremismus, případně pornografie, u níž je taky snaha angažovat vědce, případně vědatory, aby posoudili legálnost sexuálních exhibicí, ač i tady by arbitrem měl být soudce. Ještě tak chápu policisty či státní zástupce, pokud si nechávají znalcem spočítat daňový únik. I to je to podle mého názoru otázka skutková, nikoliv odborná a pak právní, ale respektuji, že práva jdou často studovat individua, která nedokáží opakovaně sečíst několik čísel tak, aby jim pokaždé vyšel stejný součet.

Co ale říct, je-li znalci uloženo „Detailně dokladovat uskutečněné nákupy a prodeje pohonných hmot společnosti X, zejména s ohledem na disponibilní zdroje společnosti, v období od vzniku do poloviny roku 2008.“ Anebo zní-li zadání : „Určit, zda a jakým způsobem byla uhrazena faktura č.256 vystavená společností X vůči společnosti Y dne 7.6.2007 ve výši 10 mil.Kč“. Očekával bych, že prvním případě je na policii nebo státním zástupci, aby dokladoval, že někdo něco koupil anebo nekoupil a není věcí znalce to zjišťovat. Totéž v bleděmodrém platí ve druhém případě, protože to, jestli byla uhrazena faktura je zase věcí důkazů, které obstarává někdo úplně jiný než znalec. Čímž chci říci, že podle mého názoru se v řadě civilních i trestních řízení rozhodování, nenápadně a plíživě, leč stále více, přesouvá ze soudců na znalce. Znalecké posudky přestávají být tím, čím by měly být, tedy důkazem, iterpretací technických problémů tak, aby tomu porozuměl i laik. Stávají se čímisi srovnatelným s ordálem. Jak rozhodne boží prozřetelnost, jejíž úradek nesluší se zkoumat, tak bude. A soudce pak často rozhoduje s pokrčením ramen, jako že se ve věci nedá nic dělat, neb tak pravil znalec.

Přičteme-li k tomu tragickou odbornou úroveň některých znalců či některých znaleckých ústavů, je zpráva o nedobrému jevu kompletní. Asi tak před pěti měsíci to plasticky demonstroval vyslanec znaleckého ústavu s.r.o. V hlavním líčení se projednávalo velice složité obvinění managementu banky. Sročko, vypracovalo znalecký posudek, směle oponující celé řadě posudků obhajoby a nominovalo odborníka, aby objevené u soudu přednesl. Odborník se dostavil a s konkurenčními posudky, mimo jiné jedné vysoké školy ekonomické a dvou nebo tří znalců, špičkových specialistů v této oblasti, se vypořádal rázně a bez rozpaků. Bez rozpaků pak na otázku, jaká je jeho praxe v daném oboru, odvětil, že asi před pěti lety vystudoval práva a pak cosi dalšího co s bankovníctvím spolehlivě nemělo nic společného, ale několik let se už o problematiku živě zajímá.

Milá byla i psychologka, která obviněného vyličila v strašných barvách což završila konstatováním, že o jeho hanebné osobnosti svědčí i způsob obhajoby. Zločinec totiž využil svého práva a nevypovídal.

Lze doufat, že největší příšery z oboru znalců snad odstraní nový zákon o znalcích. Snad. Případná úspěšnost takové operace nic nemění na tom, že soudci by neměli vrchol své soudcovské nezávislosti vidět v samosprávě, ale v nezávislém uvažování a rozhodování.

JUDr. Tomáš Sokol

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Institut zajišťovacího příkazu v daňovém řízení: podmínky vydání a obrana v odvolacím řízení](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [Odposlechy na pracovišti, policejní vyšetřování a skončení pracovního poměru](#)
- [Odpovědnost zaměstnance za schodek](#)
- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Konec improvizace v odměňování: zamyšlení nad návrhem transpozice směrnice o transparentním odměňování](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 1. díl](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Genderový audit jako strategický nástroj zaměstnavatele: Jak se připravit na implementaci směrnice 2023/970?](#)